

श्लोकाः संख्यातास्तत्त्वदर्शिना (१४ आश्रमेधिकपर्व) ।

“ततस्त्वाश्रमवासाख्यं पर्वं पञ्चदशं कृतम् । यत्न
राज्यं सप्तसंख्यं गात्रायां संहितो नृपः । धृत्-
राष्ट्राश्रमपदं विदुरश्च जगाम ह । यं दृष्ट्वा प्रस्थितं
बाधो पृथाण्यह्वयौ तदा । पुनराज्यं परित्यज्य
गुरुगुह्यं प्रथे रता । यत्न राजा हतान् पुत्रान्
पौत्रानन्यांश्च पार्थिवान् । लोकान्तरगतान् वीरान-
पश्यत् पुनरागतान् । कृपेः प्रसादात् कृष्णस्य दृष्टा-
स्यैव मनुजसम् । त्यक्त्वा शोकं सदारश्च सिद्धिं परमिकां
गतः । यत्न धर्मं समाश्रित्य विदुरः सुगतिं मत्तः ।
संख्यं च महाभाष्यो विद्वान् भावल्गुणिवशी । ददर्श
नारदं यत्न धर्मराजो बुधिविरः । नारदाज्ञैव गुह्याय
दृष्टोनां कदमं महत् । एतदाश्रमवासाख्यं पर्वोक्तं सु-
महाद्भुतम् । ईदृक्ष्यारिंशदध्यायाः पर्वे तदभिसंख्यया ।
सहस्रमेकं श्लोकानां पञ्च श्लोकशतानि च । मध्ये च
तथा श्लोकाः संख्यातास्तत्त्वदर्शिना” (१५ आश्रमवासपर्व)
स्यतः परं निर्वोदं भौषडं पर्वं दारुणम् । यत्न ते पुरुष-
व्याघ्राः शस्त्रसंग्रहं युधि । ब्रह्मदण्डविनिष्क्रिष्टाः समीपे
ज्वलन्मांसः । व्याघ्राने पानकविता देवेनाभिप्रचोदिताः ।
एरकारुपिभिर्वज्रैर्निजग्नुरितरेतरम् । यत्न सर्वेषां कृत्वा
तावभौ रामकेशवौ । नातिचक्रमतः कालं प्राप्तं सर्व-
हरं महत् । यत्नार्जुनो हारवतोमेव दृष्ट्विनाशताम् ।
दृष्ट्वा विषादमगमत् पराज्ञातिं नरर्षभः । स संख्यं
नरन्वेषं मातुलं शौरिमात्मनः । ददर्श यदुवीराणामा-
पाने वैशद्यं महत् । शरीरं वासुदेवस्य रामस्य च महा-
त्मनः । संस्कारं बभूवामास दृष्ट्वीनाश्च प्रधानतः ।
स दृष्ट्वात्मसादाय हारवत्सासतो जनम् । ददर्शपदि
कटायां गाण्डीयस्य पराभवम् । सर्वेषाञ्चैव दिव्याना-
मस्त्राणामप्रकृतताम् । तांश्च दृष्ट्विकलनाशं प्रभागा-
श्रामनित्यताम् । दृष्ट्वा निर्वेदमापन्नो व्याघ्रवाक्यप्रचो-
दितः । धर्मराजं समावाद्य सज्ज्वाशं समरोचयत् ।
इत्येतन्मोक्षं पर्वं मोक्षं परिकीर्तितम् । अध्या-
यादौ समाख्याताः श्लोकानाञ्च यत्नयम् । श्लोकानां
विंशतिश्चैव संख्यातास्तत्त्वदर्शिना” (१६ भौषडपर्व) ।

“महाप्रस्थानिकं तस्मादूर्ध्वं सप्तदशं कृतम् । यत्न
राज्यं परित्यज्य पाण्डुवाः पुनर्गमनाः । श्लोपद्या संहिता
देव्या महाप्रस्थानमाश्रिताः । यत्न तेऽग्निं ददर्शरे
श्रीहृत्वं मांश्च शानरम् । यत्नस्मिन्ना चोदितश्च पार्थकाशे

महात्मने । इदौ सम्पूज्य तद्दिव्यं गाण्डीयं धनुस्तनम् ।
यत्न भ्रातृन् निपतितान्द्रोपदीश्च बुधिविरः । दृष्ट्वा हित्वा
जगामैव सर्वाननवलोकाग्रम् । एतत् सप्तदशं पर्वं बाहा-
प्रस्थानिकं कृतम् । तस्माध्यायास्तवः प्रोक्ताः श्लोकाः
नाञ्च यत्नयम् । विंशतिश्च तथा श्लोकाः संख्या-
तास्तत्त्वदर्शिना” (१७ महाप्रस्थानिकपर्व) ।

“सर्गपर्वं ततो ज्ञेयं दिव्यं यत्तदमातुषम् । प्राप्तं
दैवराजं स्वर्गोत्थवान् यत्न धर्मराट् । ज्यारोडं
सुमहाप्राप्तं कान्त्यंश्याकुना विना । यामस्यावि-
चकां ज्ञात्वा स्थितिं धर्मं महात्मनः । श्रुत्वा यत्न
तत्पुत्रा धर्मेश्वरो समन्वितः । स्वर्गं प्राप्तः स च
तथा यातनां विपुलां भयम् । देवदूतेन भरको
यत्न व्याजं दर्शितः । गुह्याय यत्न धर्मात्मा भ्रातृणां
कल्याणिरः । निदेशे वर्त्तमानानां देशे तत्रैव वर्त्त-
ताम् । अतदर्थं च धर्मेश्वरं देवराज्ञा च पाण्डुवः ।
स्वाश्रुत्वाकाशगङ्गायां देहं त्यक्त्वा स भ्रातृणम् । स्व-
धर्मनिर्जितं स्थानं स्वर्गं प्राप्य स धर्मराट् । तत्तदे
पूजितः सर्वैः सदैवः सुरगणैः सह । कृष्णस्य नरक-
प्राप्तिः प्रमोक्षयात् कीर्त्यते । समागमश्च वीराणां
स्वर्गलोके महात्मना । कीर्त्यते यत्न विधिवत् स्वर्ग-
सवाद एव च । स्थानि स्थानानि च प्राप्ता यत्न ते
पुरुषर्षभाः । एतददादयं पर्वं प्रोक्तं व्याघ्रेन धीमता ।
अध्यायाः पञ्च संख्याताः पर्वगत्वकिन्नात्मना । श्लोकानां
इत्येते चैव सप्तसंख्याते तपोधनाः । नव श्लोकास्तत्रैवान्ये
संख्याताः परमर्षिणा । (१८ ज्यारोडपर्व) ।
अष्टादशेऽनेतानि पर्वान्पुनस्तान्येषतः । श्रिषेण हरि-
वंशश्च भविष्यञ्च प्रकीर्तितम् । विष्णुपर्वं शिशोचकं
विष्णोः कंसवधस्तथा । भविष्यं पर्वं बाण्युक्तं श्रिषेणे-
वाद्भुतं महत् । दृष्ट्वा श्लोकं सङ्ग्राहि विंशत् श्लोक-
तानि च श्रिषेण हरिवंशे च संख्यातानि महर्षिणा ।
“भारतं शृणुवाचित्वं भारतं परिकीर्तयेत् । भारतं
भवने यस्य तस्य हस्तगतो जयः” भा. भा. १५० । भर-
तस्य अथत्वाद् युष्माकं भारतं तदपत्वादौ पुंस्त्री ।
भारतवर्षं पुंन० जम्बुद्वीपान्तर्गते वर्षभेदे जम्बुद्वीपशब्दे
२०४६ ४० दशमम् ।

भारती स्त्री भ-कृतत् । साके प्रसाद्यत् । १३० तदधि-
देशतायां शहरस्तथा १३० भेदे “भारती संख्यातादौ
वाग्वापारो नराश्रवः” इति बा. ६५ । अथहारीके